

Egy égő csipkebokor

Kató Emőke laudálása

Kivételes alkatú színésznő, különös fényeket áraszt. Mintha egy égő csipkebokor beszélne hozzánk, mintha egy égő csipkebokor hallgatna el, amikor csöndben van. Amikor viszont énekel, finoman érzéki, mély és, olykor az az érzésem, brutális tapasztalatokat visszhangoztató szopránja megváltoztatja a tér szerkezetét és közvetlen közelébe kerülünk valamennyien. Megnyílunk önmagunk előtt. Súlyos és felemelő pillanatok ezek, legrejtettebb titkaink néznek szembe velünk. Kiderül, hogy mindannyiunknak van egy titkos élete, és hogy az sem az igazi.

Rendkívül nehéz szerepeket osztani rá, mert a jelenetek gyújtópontjává válik akkor is, amikor nem fő- és még csak nem is mellékszereplő. Ilyenkor mi, színházi emberek, tanácsstalanságunkban mindig ugyanazzal a szóval szoktunk előhozakodni: jelenlét. Mert nem tudjuk, mi is a valódi jelentése. Vajon kinek a jelenlétét érzékeljük ezekben a nem mindennapi szituációkban? Mi szabadul el közöttünk és érint meg bennünket? Talán annak a kifejezhetetlen bizonyossága, hogy van Lélek, és hogy mindannyiunk lelke, külön-külön, tud a másikról, továbbá hogy ezek az érintések megsokszorozódnak, és nem kell félnünk az időtől, sőt az ismeretlentől sem, mert egymás visszhangjai maradunk a Lélek végtelen és nagyonis otthonos terében.

Nehéz szerepet osztani rá, éppen ezért versengenek érte a legjobb rendezők, és ezért hívják meg a legváltozatosabb szerepekre, akár magyar, akár román színpadokon. Felsorolhatnám, kik azok az úgynevezett nagy nevek, akikkel dolgozott, de nem teszem, mert azt tapasztalom, hogy ők azok, akik Kató Emőke nevével dicsekszenek, hiszen végre dolgozhattak vele és művészetével megemelte előadásait.

Lenyűgöző szerepek vannak mögötte, a kolozsvári társulat legjelentősebb előadásában játszott, Ljubljánától, Avignon át Torinóig. Sokféle hangon tud megszólalni, és sokféle tapasztalatot tud közvetíteni az a színészi test és az az emberi lélek, amivel bír. Lehetetlen beskatulyázni, szétvetne minden dobozt, mert nem a felismerhetőség kényelmére vágyik, hanem a még nem tapasztaltra: hogyan lehetnék az, aki még sohasem?

Tépelődő alkotó, ezt talán nagyon kevesen tudják róla, akik meg igen, van hogy a féltés hangján hozzák szóba, mert ő nem fél semmitől és senkitől, képes összetörni, képes felemészteni magát, nincs az a fal, amit kikerülne. Határokat feszeget és időnként nem érzékeli, hogy a túloldalra jutott. Igazó alkotó ember, minden ízében az. Nemcsak próbál, hanem próbára teszi magát; nemcsak keresi a szerep legerősebb jelentéseit, hanem magát is keresi; nemcsak a szót ejti ki, hanem önmagát is, néha szédületes magasságokból.

Érett, sokoldalú, a történő színház első vonalába előlépett alkotóművész, akit nem csak egy színházi kultúra tisztel és szeret – nagy szó. Öröm dolgozni vele, öröm előadásában részesülni, öröm vele együtt örülni sikereinek, öröm büszkének lenni rá.

Díjához, amelyet a Magyar Kultúra Napján vesz át, őszintén gratulálok!

Visky András

Kolozsvár, 2022. A Magyar Kultúra Napján